

riant en C- deguda a contaminació: en documents de 1232 es donen «tafulles de terra en te. de *Carmoxen*», i, «en les tabernas de *Carmoxen*» (Mtz.Fdo., *Doc.Val.ACA* I, 1504, 1527; però sobretot se cita el «castell de *Carmoxen*», junt amb el d'Ènguera, a. 1276 i 1282 (ib. II, 1150, 1481); i junt amb els de la Mola i altres castells, en docs. de 1276 i 1279 (ib. I, 2037, II, 638). En un de 1271, junt amb el de Barxeta i el de Torres: «castrum de *Muxen* vocatum antiquo *Cara Moyxen*» (Ib., n. 1087).

És ja el context mateix d'aquests documents el que ens explica aquesta alteració: puix que és un *castrum* o *castell*, ha sofert la contaminació de la inicial *ca-*, que és no sols la d'aquests mots romànics sinó també la de llur sinònim àrabic *qal'a* (recordeu *Alcalà* < al-qal'a.); la influència de *qal'a* es veu ben clara, així mateix, en la segona *a* de la dada més antiga del castell, la de 1271.

Aquesta no era, però, la forma originària, ni la més antiga. El nom s'havia format amb el nom àrabic de la cova, *gâr*. Perquè el castell s'alçava damunt d'una de les nombroses coves habitades que hi havia, i hi ha, en aquest districte: la més famosa avui és la gran «Cova dels Moros»: prop de la casa on viu el meu inf. principal, Josep Beneito, que durant la meua visita de 1962 m'hi ensenyava encara molts rastres d'habitació antiga (XXXII, 89.7): és en el bell centre del districte de Garmoixén. L'IGG (2°50'x38°52') hi deforma el nom en «Cova de Morros», i ho pinta com una casa. És, doncs, ben versemblant que no sols aquesta casa, sinó l'antic castell, prengueren nom de la cova, en ser-hi construïts.

Val a dir, però, que està lluny de ser l'única cova del districte en qüestió. SSiv. descriu les primeres troballes arqueològiques del famós jaciment de Les Alcusses, a la pda. que ell anomena *Covadelles* (p.296), i que jo vaig oír i anotar *les kovatjés* (82.7), (variant de fonètica mossàrab). Veg. la historia de les troballes —on no manca la descr. d'altres cavitats— en *Arch. de Prehist. Levantina*, 1918, 172; i en Bosch Gimpera, *AIEC* VIII, 312. Tot el terme és ple de noms que indiquen cavitats i construccions en volta baixa: hi ha la serra de la *Clotxa Plana* i allà veiem la «Casa del *Porxi*» (*IGC*, 2°x38°40'). El mateix nom *Les Alcusses*, ve del pl.del mot àrabic que vol dir 'arcada' (V.supra art. *Alcuses* i *Alaquàs*).

Hi ha en el mateix terme, i en d'altres veïns, altres topònims formats amb *gâr* 'cova', en forma paral·lela: *Garraiet* és una important pda. del distr. de Garmoixent, al peu SSO., de la Clotxa-Plana (83.22): altres inf. situaren «Els Hortitjolets» cap a «gañajés» «i anant del Garraiet al Barranc de la Font». Encara que *IGC* ho deforma en «Garriller» (2°52'x38°53') es tracta segurament del cpt. àrabic *gâr ar-riyâd* 'la cova del jardí'.³

Compostos semblants es van repetint pertot: *Garsibà* o *El Garsibà*, pda. del Poblenou de

Benitatxell (XXIV, 70.12) format amb el NP *Siwânî* (*GGAlg.* 350b, cf. *Šuweyyan* Hess 35; i veg. *Beni-Sivâ*, a la Vall de Gallinera). *Gramaçor* (amb *gar-* >*gra-* com en el nostre), pda. antiga del te. de Tortosa i grafiat «Mas de *Gramaçor*» a. 1342, sèquies de *Giramaçor* (*BABL* XI, 427, 393) < *al-gâr al-maqsûr* 'la cova encerclada, amurallada' amb el mateix *maqsûr* que ha donat *Almassora* i *Almassor* (arts. supra). Barranc dels *Garrandàs*, te. Vilella Alta (XII, 86.17) < *gâr 'anzâr* 'cova de les vistes' (amb -s de plural català).

Sobre aquest nom *Garmoixent* va publicar Germà Colon una nota l'a. 1972 (en *Bol.Soc.Tarraconense*, fasc. 13-20, pp. 305-308), en el qual un no sap què admirar més, si la seva erudició en fonts escrites o una portentosa ignorància de la geografia lexical de la llengua i dels seus NLL, i dels fets més elementals de la gramàtica àrabica: «és poc versemblant», diu, «que hi hagi l'àr. *gâr* 'cova' perquè el topònim és sempre *Algar* en terres valencianes»: però home! vostè no sap ni tan sols que en estat constructe (o sigui davant un complement, proveït o no de *al-*) l'àrab no admet mai l'ús de l'article?; vostè no sap que en els cpts. de *al-qal'a* (>*Alcalà*) sempre tenim (sense *al-*) *Calat-ayud*, *Calat-añazor*, *Cala-torao*, *Calat-errâ* (>*Carratalà*), *Caltabellota*, *Caltanisetta* etc.

Res de *gâr* (pretén ell): és que en *Carmoixent*, *Caramoixent*, *Garmoixent* etc. hi ha el mot pre-romà que significa 'roca': *quer* (amb var. *Caro*). Però home: *quer* és un mot propi i peculiar de la toponímia del Nord del Principat, cap al Sud ja no arriba ni fins al Cp. de Tarr., ni l'Urgell (*Querol*, un dels punts més avançats, vora el Gaià, però ja només el dim., del qual hi ha també un cas completament isolat entre Morella i Benifassà; és fantàstic cercar-ho en *Caravaca*, *Carabaña*, *Carabona*, hi hagi o no l'àr. *qar'a* 'carabassa'; *Caroig* és QUADRÜVIUM (*Caro* vé del mateix que *quer* però és per una variant ben local, única, i a 300k. lluny de Moixent. Però no ens cansem a convèncer un filòleg que posa un asterisc al mot àrabic *gâr*!

¹«*riâd*» *PALC.*, Abenalkhatib, Abenkhalidun: Dozy, *Supl.* I, 570, Lerchundi etc.

Moixons, V. *Picamoixons*

MOJA

Poble del Penedès, 4 k. al Sud de Vilafranca.

Pron. oït *môžâ* en les enq. de 1955 a Vilafranca, Olèrdola i La Granada.

MENCIONS ANT. 981: *Moia* (Mas, *N.H.Bna.* IX, 30.); 987: «de Occiduo in vinea de S.Cucuphati,¹ et de Circio in term. de *Móia*» (*Cart. St. Cugat* I, 174); 1010: